СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 152. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 18. липня 1942. No. 152. Jersey City, N. J., Saturday, July 18, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Уряд Лучить Робітничу Заплату з Цінами

ВАШИНГТОН. — Краєва Воєнна Робітнича Рада проголосила засади утвердження робітничої заплати. Основною засадою цеї політики є звязання робітничої заплати до цін за товари, конечно потрібні до життя.

Згадана урядова встанова приняла ціни в дні 1. січня 1941. року за основне мірило робітничих заплат; робітники мають мати за свою роботу таку заплату, щоби вони могли за неї тільки купити тепер, скільки вони могли купити в тому дні. На тій то основі робітникам „малих сталевих підприємств" піднесено заплату на 15 процентів, бо за обчисленням уряду від 1. січня до травня 1942. року кошти життя зросли на 15 процентів.

Боротьба Повзів на Єгипетськім Фронті

КОЇРО. — Між британійськими і німецькими повзами на єгипетськім фронті вивязалась сильна боротьба. Ціла околиця біля містечка Ель Аламейн знялась курявою і трясеться від гарматних вистрілів та від тріскаючих бомб, що заглушують безнастанне лопотання скорострілів і крісів. Завзята боротьба тепер ведеться за малий горбок, на котрий можна уставити артилерію і далеко обстрілювати ворожі позиції. Той горбок в останніх кількох днях пару розів зміняв власників. Після всякої правдоподібности по тій боротьбі повзів до наступу піде піхота.

БЕРУТЬСЯ ДО БЕЗРОБІТТЯ В НЮ ЙОРКУ

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Людської Сили назвала Ню Йорк „чорним пятном" в краю, бо воно має ще й досі 400,000 безробітних, і взялася негайно шукати способів поставити цих людей до праці. На конференцію в цій справі запрошено нюйорського міського посадника Ла Ґвардію й нюйорського стейтового губернатора Лімена.

ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРИЙ СУД ДЛЯ ПОМІЧНИКІВ САБОТАЖНИКАМ

ВАШИНГТОН. — Уряд заповідає скоре судове вирішення долі 14 помічників для нацистичних саботажників, що тепер їх судять перед військовою комісією. Десятьох з них поставлять на суд як спільників саботажників після вчинку, за що їм грозить кара до 10 літ вязниці, трьох задержать як небезпечних чужинців-ворогів, а одного задержать для дальшого розсліду.

Аґенти Федерального Бюра Інвестиґації арештували в Ню Йорку за роблення перешкод військовому поборові ще 6 членів німецької організації симпатиків нацизму, які працювали в одному ресторані.

ҐЕРМАНІЗАЦІЯ ПОЛЬЩІ

Новинкарська аґенція ОНА говорить, що німці в Польщі і на інших окупованих східних територіях, стараються надати всему зверхній німецький вигляд. Всі залізничі стації в Польщі ї далі на схід, вони перебудовують в німецькім стилю. Залізничі двірці своїм зверхнім виглядом вже нагадують чисто німецькі. До того додати німецькі написи на тих двірцях, а німецьким переїзджаючим воякам здається що це німецький край. Подібний вигляд німці стараються надавати всім іншим будинкам, зокрема державним.

АРХИПЕНКО ЧЛЕНОМ „ЖЮРІ" У МЕТРОПОЛІТЕН МУЗЕЮ

„Метрополітен Музеум" у Ню Йорку подало до публичного відома склад свого „жюрі" допущень, ради, котра рішає про допущення праць на виставу всеамериканської сучасної штуки, котра відбудеться в надходячу зиму. До відділу ради, що має рішати про допущення різьбарських праць, належить український різьбар Олександер Архипенко.

Плянована цим музеєм виставка буде обіймати образи, різьби й графічні твори. Виставка буде влаштована заходами „Артисти для Перемоги" й має бути відкрита в першій половині грудня.

ПОЛОЖЕННЯ В ІНДІЇ ЗАСТАНОВЛЯЄ БРИТІЙЦІВ

ЛОНДОН. — Британці поважно застановляються над тим, що робити в обличчі погроз Ґандія? Вони рішили покищо терпеливо мовчати і ждати, аж цей протибритійський рух набере якихось дійсних небезпечних форм. Тоді щойно уряд втрутиться і прибере гострі міри. Британці говорять, що закиди Ґандія на адресу британців, неправдиві. Цивільна влада в Індії фактично в індійських руках. На 16 найвищих керівників в Індії 11 є індійського походження. Урядників в адміністрації є більша половина чистокровних індійців. Армія, що начивляє 1,250,000, майже вцілости складається з індійців. Тому, говорять британці, Ґандієви ходить більше про те, щоб захопити самому владу, разом зо своїм націоналістичним всеіндійським конґресом, ніж виперти британців з Індії. Захоплення влади з боку Ґандія, говорять британці, викликалоб спротив з боку муаулман, і це далі викликалоб повстання в Індії.

ЛЯВАЛЬ ПОГРОЖУЄ АМЕРИЦІ

ВІШІ. — Французький премієр Ляваль опублікував частину звіту з переговорів поміж французьким урядом і американським представником в Віші, Током, в справі французьких воєнних кораблів в Александрії. Америка пропонувала, щоб Франція згодилась ті кораблі перетранспортувати з Александрії, загроженої тепер німцями, до якогось іншого порту, а опісля по війні, вона ті кораблі дістане назад. Була навіть пропозиція перетягнути їх під західню півкулю, до острова Мартініка. Французький уряд це відкинув. Ляваль прилюдно висловив пересторогу на адресу Америки, кажучи, що президент Рузвелт перебирає на себе відповідальність за дальші взаємини поміж Францією і Америкою, коли говорить, що британці можуть затопити ті французькі кораблі, вразі французи не згодяться їх забрати з Александрії. Тих кораблів є вісім і серед них знаходяться панцерники найтяжчої ваги. Над ними командантом є французький адмірал Ґодфрой. Вони частинно розброєні. Ляваль дав приказ Ґодфроеви в разі потреби ставити всякий опір.

ЗНИЩЕНА ВАРШАВА

Один польський журналіст, що втік з Польщі, подає тепер на сторінках польських ґазет описи того, що діється в Польщі. Варшава каже він, цілковито знищена. Сотки бльоків і вулиць лежать у руїнах. Можна йти через місто і пів години, а не натрапити на цілий будинок. Німецька влада цілий час розбирає ті руїни і відчищує вулиці з цегол і каміння, щоб вможливити комунікацію вулицями. Але та влада не будує нічого нового, хіба лише нові касарні, або приміщення для німецьких урядників, чи нових німецьких еміґрантів та кольоністів. Населення вигодоніле і виглядом дуже зубожіло. Німці бутні і поводяться брутально.

БІЛЯ ВОРОНІЖА СОВЕТИ СТАВЛЯТЬ ОПІР

МОСКВА. — Хоч позиція біля Вороніжа далі дуже критична, проте советським військам вдалось кілька разів відбити німецькі наступи, а навіть в однім місці перейти в проти наступ і змусити німців до дефензиви. Зате на відтинку Мілерово, котре недавно опустили советські війська, німці посуваються далі на полудневий схід і поважно загрозили Сталінґрадови над Волгою. Загрожений також Ростов. — Німецькі звідомлення говорять, що німецькі війська женуться за советськими і що втрати советські такі великі, що годі їх перечислити. Але советські кола подають теж про німецькі втрати, та говорять, що в двох останніх місяцях німці втратили 900,000 вояків, в тім 350,000 в убитих. За той сам час советська армія втратила вбитих, ранених і полонених 399,000. Німці теж втратили за той час 2,900 повзів, проти 940 советських, 3,000 літаків, проти 1,354, і 2,000 гармат, проти 1,905. Советські кола кплять собі з німецьких звідомлень про советські втрати і кажуть, що советська армія, коли навіть відступає, то в порядку і заховує далі свою боєву здатність.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ ЗІРВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗВЯЗКІВ З ФІНЛЯНДІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд закрив усі свої конзулярні уряди в Фінляндії й зажадав, аби фінський уряд закрив свої козулярні уряди в Злучених Державах з днем 1. серпня.

НАЦИСТИ РОЗБИЛИ КОРАБЕЛЬ, ЩО СТОЯВ НА ЯКОРІ.

НЮ ЙОРК. — У четвер німецькі підводні човни розбили три кораблі, два американські й один норвезький. На одному з них затонуло 27 моряків; корабель стояв на якорі недалеко берега.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Партизанська Боротьба на Карпатській Україні

Чеський ґенерал Інґр, що довший час перебував в Совєтах і недавно прибув до Лондону, серед інших інформацій приніс теж відомість про партизанську боротьбу, що її ведуть карпатські українці з мадярською владою. Ґенерал Інґр називав тих карпатських українців по анґлійськи „карпато-рутенієнс" і начисляв їх на десятки тисяч. Ті повстанці завдають мадярській владі багато мороки. Вони нападають на мадярські ґарнізони і вимордовують мадярських вояків. Нападають на різні магазини, залізничі шляхи і їх нищать. Виконавши свою роботу, втікають в високі Карпати і там ховаються. Їм помагають українські мешканці гір Карпат. Мадярська влада мусить вдержувати на Карпатській Україні сильні залоги та мусить часто організувати експедиції в глибину гір.

В пропорції до загального числа населення Карпатської України, кількадесять тисяч повстанців це величезна сила. Це доказ великого гнету з боку мадярської влади, а з другого боку — доказ великої свідомости карпатських українців і їх готовости боротись за свої національні ідеали. В пропорції до числа, то це мабуть найбільша партизанська армія на цілім світі. Бо колиб ми припустили, що ціла та повстанча армія має лише 15,000 осіб, на пів міліона усіх мешканців, то нація, котра має десять міліонів мешканців, повиннаб відповідно створити 300,000 повстанчу армію, а нація, як польська, повинна створити щонайменше 600,000-ну повстанчу армію. Зрозуміло, що коли ходить про Польщу, то її тяжче таку велику армію створити вже хочби тому, що вона не має багато гористих околиць. Всетаки чимало польського населення живе в Татрах і те населення, якщоб горіло тим самим духом, що карпатські українці, повинно теж створити бодай таку саму повстанчу армію, що є на Карпатській Україні, а навіть в двоє більшу. Також чехи повинні створити чималу повстанчу армію, бо її населення в багатьох випадках замешкує гористі, неприступні околиці.

Карпатська Україна була першою, що виступила збройно проти започаткованого Гітлером „нового ладу" в Европі. Карпатські січовики, котрі з початку мабуть думали, що той „новий лад" їм щастя приносить, скоро переконались, що він творить для них смертну загрозу. Не звертаючи уваги на нерівність сил і безвиглядність боротьби вони виступили в березні 1939 р. збройно проти мадярських військ. На Карпатській Україні перший раз заграли гармати і скоростріли, що були загравою в тій другій всесвітній війні. Не звертаючи уваги на хвилеве поконання, карпатські українці далі в геройський спосіб продовжають ту боротьбу. Вони знають, чого хочуть. Люди вмірають лише за великі ідеали. Повоєнний світ мусітиме взяти ті ідеали карпатських українців під увагу.

З Пательні на Вогонь

Америку облетіла вістка, що гіндуський націоналістичний провідник Ґанді заповів „відкриту револьту" проти Британії. Що правда, має це бути револьта без насильства, але все таки револьта. Задумують гіндуські націоналісти з табору Ґандія скинути зо себе „ярмо" Британії й стати зовсім „вільними". Значить, все таки злучено визволення Індії з револютою проти Англії.

Вістка про це викликує в Америці лише кпини й іронізування і то навіть зо сторони таких ґазет, які зовсім не признають британців в Індії без вини. Наприклад „Ню Йорк Таймс" каже: „Вони (британці) були в минулому нахабні й такими ще часами будуть у майбутньому". До того „в світлі теперішних засад, які піддержує публична опінія в самій Британії, британці не мають ніяких імперіяльних прав в Індії. Вони мають там лише обовязок подбати за те, аби ставлячи край старій несправедливости, не створити нової".

Одначе не дивлячися на те, так званий все-індійський конґрес вибрав дуже непідходячий момент для „відкритої револьти" проти Британії й для переведення в життя своєї програми „увільнення від британського ярма". Факт є фактом, що власне в цьому моменті зараз за порогом Індії, бо в Китаю, стоїть Японія, яка тільки й жде на нагоду пробитися до Індії й захопити цей людний і багатий край. Населення Індії, пересякле Ґандієвою ідеольоґією неспритиву, певно не зможе ставити найменшого опору японській інвазії. Що більше, само відорвання Індії від Британії може бути сиґналом для індійських музульманів до збройного повстання. Ці Музульмани, в противенстві до Ґандієвих ґіндусів, признають засаду воювання. З їх повстання проти гіндусів може легко вийти не лише кровопролиття, але й політичне замішання й анархія, які можуть бути найкращою нагодою для японської інвазії.

Якби таке сталося, то Індія зпід британійського панування, яке вона називає ярмом, дісталася би в багато разів гірше панування своїх музулманів або японців. Особисто для старого Ґанді, що стоїть одною ногою в гробі, це може великої різниці не зробити. Для решти гіндусів може зробити кольосальну.

Розтягають Руки по Чуже

Філядельфійський часопис „Правда", що себе сама описує як „газета для русского народа в Соединнниих Штатах Америки", висказує думку про потребу скликати „общерусскій освободительний конгресс", котрого ціллю має бути домагання прилучення до Росії „Прикарпатської Руси, Галичини, Лемківщини, Волині, Білорусії, Буковини й Бесарабії."

На думку скликання такого визвольного конґресу штовхнула ґазету стаття польської ґазети в Ню Йорку, „Нового Святу", що під наголовком „Не жуцімземі", говорила про небезпеку втрати Польщею східних територій на користь Росії.